

Niets is wat het lijkt in *De Driestuiversopera*

door Renate van der Zee

Actrice Anniek Pheifer speelt de rol van Polly Peachum in de nieuwe encensering van *De Driestuiversopera* van Bertolt Brecht en Kurt Weill. Ze nam er speciaal zangles voor. „In Brechtiaanse karakters kun je heerlijk uitleven”.

Heb je altijd al iets gehad met Brecht, of is Polly Peachum nieuw terrein voor je?

Als tweedejaars op de toneelschool heb ik meegespeeld in een encensering van *De Driestuiversopera*, maar dat was een aanfluiting. Het was veel te hoog gegrepen. Nu pas realiseer ik me waar dit stuk werkelijk over gaat. Niet is wat het lijkt in *De Driestuiversopera*. Het is allemaal nep. Enerzijds is het een deprimerend stuk, omdat de personages allemaal boeven zijn: het gaat over ware dingen in het leven die helemaal niet leuk zijn. Het is een zwarte, corrupte, oneerlijke wereld die je te zien krijgt, maar gek genoeg kom je er toch vrolijk uit. Want er zit humor in dit stuk en de muziek van Kurt Weill is zo mooi – ik houd daar erg van: iets zwarts verpakken in opgewekte muziek. De personages hebben allemaal toch iets ontroerends en de teksten zijn prachtig. Neem zo'n lied als de Ballade van de Seksuele Horigheid. Het gaat erover dat je wel allerlei praatjes kunt hebben en heilig overtuigd kunt zijn van jezelf, maar dat iedereen uiteindelijk de slaaf van zijn driften is.

Je moet zingen in deze productie. Daar heb je niet al te veel ervaring mee.

Ik heb een paar korte zangproducties gedaan en twee jaar geleden zong ik mee in Carmen van het Nationale Toneel, maar toen zat ik in het koor. Het is nu voor het eerst dat ik een hoofdrol zing in een muziekspektakel. Ik weet niet zeker of ik het kan en dat is spannend om te onderzoeken, maar ik geniet er ook van. Ik houd van zingen. Ik heb speciaal voor deze productie zangles genomen en dat vind ik zalig. Ik zou er anders nooit aan toegekomen zijn om dat te doen. Maar... het is moeilijke muziek, heel hoog, en sommige van de nummers uit *De Driestuiversopera* zijn ook nog eens klassiekers, zoals Mack het mes en Zeerover Jenny. Dus er zijn zeker momenten dat onder de douche sta of op de wc zit en opeens denk: oh jee straks is het echt zo ver, dan moet ik voor een groot publiek dat lied zingen over dat schip met die acht zeilen.

Ik heb allerlei verschillende versies van Zeerover Jenny bekeken op YouTube: Lotte Lenya, Ute Lemper, Anne Kerry Ford, Nina Simone. Maar ik denk niet dat ik mezelf tussen die zangeressen kan plaatsen, hoor. Uiteindelijk gaat het er om dat ik al die versies los laat en niet probeer iemand anders te zijn dan mezelf. Niemand van de acteurs in deze productie is trouwens een perfecte zanger en dat is ook helemaal niet nodig bij Brecht. Toch vind ik dat iedereen het geweldig doet. Hoe ze zingen, klopt precies met hun personage.

Wat kun je vertellen over je personage?

Ze is de dochter van de bedelaarskoning van Londen en ze is stiekem tegen de wil van haar vader getrouwd met de crimineel Mackie het Mes. Ze is romantisch ingesteld, maar ze kan ook manipulatief en opportunistisch zijn. Ze heeft er geen moeite mee zich in een duistere wereld te bewegen, want ze is behoorlijk uitgekookt. Ze is een meisje dat tegen haar man zegt: ik hoop dat je me niet bedriegt, want als je dat wel doet, dan weet ik heel goed hoe ik dat ga afhandelen.

Ik vind Polly een mooi karakter om te spelen. Ze heeft vele gezichten. Een personage dat alleen maar braaf is, is voor mij niet geloofwaardig, daar heb ik niets mee. Als acteur kun je je lekker uitleven in Brechtiaanse karakters. De vrouwen in *De Driestuiversopera* zijn slim en sterk. Doortrapt ook. Als je kijkt naar Polly's moeder, mevrouw Peachum, zie je een vrouw die naast haar man staat, maar ze is wel de intelligentste en sterkste. Het is net als met Bill en Hillary Clinton. Mevrouw Clinton is de slimste en ze heeft de langste adem.

*Waarom moet iedereen naar *De Driestuiversopera* van het Nationale Toneel komen kijken?*

Alles is leuk aan deze productie. Het stuk is zo divers en er is zoveel te zien. Er is prachtige muziek, live gespeeld door het AskolSchönberg ensemble, dat maak je niet vaak mee. Het is een ontroerend, pijnlijk en geestig spektakel.

*Brecht sympathiseerde met het communisme en leverde met *De Driestuiversopera* kritiek op het kapitalisme. Dat was in 1928. Vind je niet dat zijn werk een beetje gedateerd is?*

Helemaal niet. Je kunt nog steeds met zijn cynische blik naar de mensheid kijken. Het motto van *De Driestuiversopera* is: eerst het vreten, dan de moraal. Dat geldt nog steeds voor de wereld van vandaag.